

Bojim se

Bojim se godine 1932., kada sam sa svoje slabe dvije godine bila dijete izgubljeno u svijetu gdje se sve odvija mnogo brže nego u mojoj glavi. Niotkuda pojavljivali su se strojevi nenormalnog napretka, snovi čovječanstva postajali su java brzinom svjetlosti. A ja, jedino dijete samohranog oca, ne razumijem zašto nastaje sva ta graja oko putujuće kutije sa četiri kotača.

Bojim se godine 1936. Ležeći u krevetu, čvrsto dršćući kraj svog baldahina, gledala sam u ormar i zamišljala ovakve i onakve spodobe koje samo čekaju savršen trenutak da me ugrabe. Mašta mi radi sto na sat, nitko nije tu da mi kaže kako velika, rogata zvijer šiljatog jezika ne postoji i kako psi neće odjedanput dobiti još deset očiju. Pa kako da se ne bojim kad je strah jedino što poznajem?

Bojim se godine 1945. Mojem petnaestogodišnjem tijelu događale su se promjene koje nisam željela i nisam razumjela. Moj otac, koliko god se naporno trudio da me usreći, ovakvim stvarima me nije mogao naučiti. Opet, kroz sve prolazim sama. Samopouzdanje mi nikad nije bila jača strana, ali u tom periodu mog života, može se reći da gubim snagu vjerovanja u samu sebe.

Bojim se godine 1950. Ne znam jesam li bila spremna napraviti tako velik iskorak kao što je odlazak iz doma u kojem sam odrasla. Ali na kraju, zar je ikad bilo važno što moja glava misli? Samoća mi se već uvukla u kosti i napravila se stalnim gostom. Najveći problem bio je vjerovati sebi da neću napraviti neku glupost zbog koje ću svakako zažaliti. Svijet svakodnevno radi prevrtaje i okrete koji su čak i učenijim ljudima teški za praćenje.

Bojim se godine 1954. U to vrijeme radila sam kao medicinska sestra u dječjoj bolnici. Sve te čiste, kristalno bijele duše donosile su mi osmijeh na lice sa svojim šalama i neuobičajenim pogledima na svijet. Zagrlila bih ih sve odjendnom i ne bih puštala dok ne bi postali zaštićeni od okrutnosti svijeta. Bio je jedan dječak, bakreno smeđa kosa, najveće jamice na obrazima ikad viđene... siročće. Nisam to nikom rekla, ali uvijek je imao posebno mjesto u mom srcu, zvala sam ga svojim anđelom. Nakon tromjesečne borbe, prestao se boriti. Psujem svijet i mrzim sve na njemu zato što su ni godinu nakon našli lijek za tu istu bolest koja je presjekla moje srce i uzela mi nešto što nikad neće biti

zamijenjeno - dječja paraliza. Gledajući ga u svojim posljednjim trenutcima i osjećajući njegove muke, nikad snažnije nisam htjela vjerovati da postoji Bog.

Bojim se godine 1967. Nikad udana, sa svojih 37 smatrali su me „starom curom“. Svima sam ponavljala isto, nikad me nije zanimala udaja. Svi su mi govorili isto: „Ostat ćeš sama.“ Nisam mislila da će mi njihove riječi smetati koliko zapravo jesu.

Bojim se godine 1974. Crnilo, svugdje crnilo. Jedina osoba koja mi je ostala, a i jedina koju sam cijeli život imala više nije tu. Stajala sam u crnoj haljini i gledala kako spuštaju veliki, drveni lijes dva metra ispod vlažne zemlje. Iako nismo razgovarali previše ovih zadnjih godina, on je svejedno bio moj najveći uzor i jedini čovjek koji me štiti kad ja nisam mogla. Bacih ružu i to zapamtih kao posljednji ispraćaj, posljednji poljubac, osobi koja je još do nedavno bila moj otac.

Bojim se godine 1989. Osjećam nešto u zraku. Strah, bijes, tugu... Kao kad prije potresa sve životinje bježe znajući da se nešto sprema.

Bojim se godine 1991. Udarac, trešnja, vrisak...To su bile sljedećih pet godina rata. Nitko se nije usudio izaći iz mračnih, klaustrofobičnih podruma. Mogli smo samo sjediti, slušati i pitati se kako je ovaj svijet krenuo krivim putem.

Bojim se godine 2002. Sve mi je bilo nepoznato. Zaboravljala sam. Ali nisam se ni imala koga sjetiti. Pokušavam naći snagu za izlazak iz kreveta, ali nema je. Međutim, koliko god moj um zaboravljao, koliko god moje tijelo otkazivalo, ništa neće prijeći granicu straha mog psihološkog stanja.

Ne bojim se godine 2015. Kroz život bojala sam se svega, od mraka i mitoloških bića do samih ljudi koji su jako nalik čudovištima koje sam kao dijete zamišljala. Danas, sa svojih 85 godina, normalna je stvar pretpostaviti da se užasavam smrti. Ali smrt se čini tako slatka i oslobađajuća, kao vječni odmor. Nemam više snage nalaziti strah u komadićima slomljenog stakla što je moj život postao. Tako sam umorna. Tako. Umorna. Izgleda da su bili u pravu, ipak sam ostala sama i umrijet ću sama. Ali, začuđujuće, to mi ne smeta. Život sam započela sama, valjda ga trebam sama i završiti. Strah i ja, mi smo kao najbliži drugovi. Svugdje me pratio kroz vječnost, kao hladna sjena. Tko bi rekao da će mi na smrtnoj postelji strah biti jedina stvar koja će mi donijeti osjećaj utjehe, jer me podsjeća na vrijeme kad nisam bila sama i kad zaborav nije bila jedina stvar koje se prisjećam. Mogu ja to. Ja to mogu.